

Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индекс

2014 оны 3-р улирал

ACI Mongolia, Financial market association

Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индекс 4 жилийн доод түвшинд хүрлээ.

Оны эцэс гэхэд 174 байсан ХХИ 2014 оны 3-р улиралд 116 болж буурлаа. Энэхүү уналт нь Монголын эдийн засагт итгэх иргэдийн итгэл туйлдаа хүрээд буйг харуулж байна.

Монголын эдийн засагт итгэх иргэдийн итгэл буурсаар...

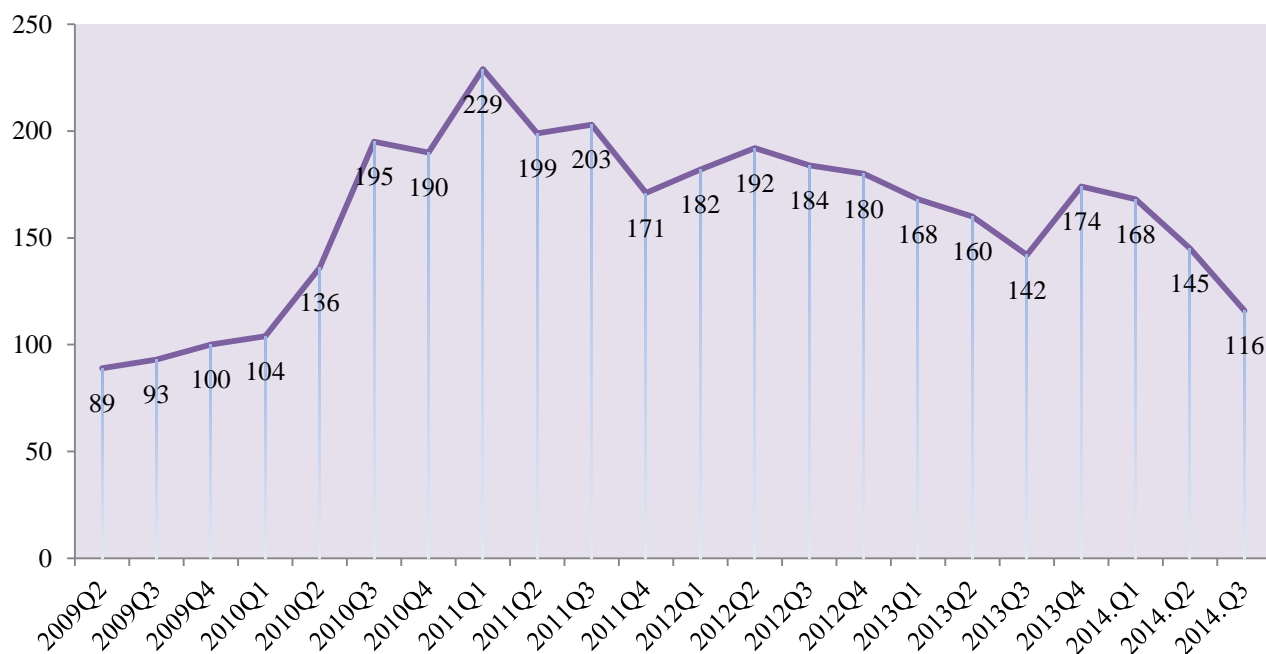
ХХИиндексийн дэд индикаторууд болох өнөөгийн нөхцөл байдлын индикатор 49.63 болж, ирээдүйн нөхцөл байдлын индикатор 45.40 болж тус тус буурлаа.

- Өнөөгийн нөхцөл байдлын индикатор – 49.63
- Ирээдүйн нөхцөл байдлын индикатор – 45.4

Гадаад валютын албан нөөц жилийн дотор 3 дахин багасч, Улсын өрийн хэмжээ 4 жилийн дотор 3.3 дахин өссөн байна. Ийнхүү нэг хүнд ногдох улсын өрийн хэмжээ 3.9 сая төгрөгт хүрээд байна.

Үүнээс гадна эдийн засгийн өсөлт огцом саарсан. Инфляцийн түвшин тус улиралд өссөн гээд Монголын эдийн засаг уналтанд ороод буйг олон статистик үзүүлэлтүүд харуулаад байна. Иргэд үүнийг соргогоор мэдэрч эдийн засагт итгэх итгэлээ огцом буруулсан байна.

Зураг 1 | Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индекс

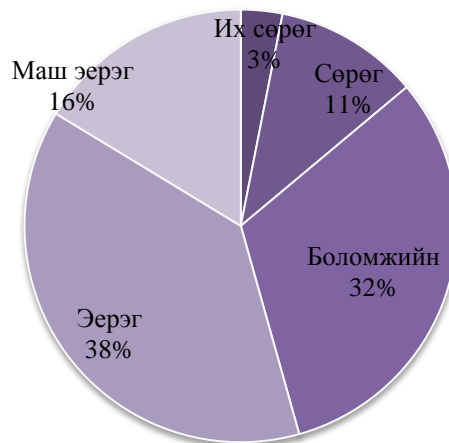
Эх сурвалж: Монголын санхүүгийн зах зээлийн холбоо

ХХИ-н үндсэн үзүүлэлтээс гадна нэмэлт асуултууд тус судалгаанд орж, онцлог үр дүнг түүвэрлэн хүргэдэг билээ. Энэ улирлын хувьд зөвхөн эдийн засаг бус ирээдүйгээ сөрөгөөр төсөөлөх иргэдийн тоо нэмэгдээд байна.

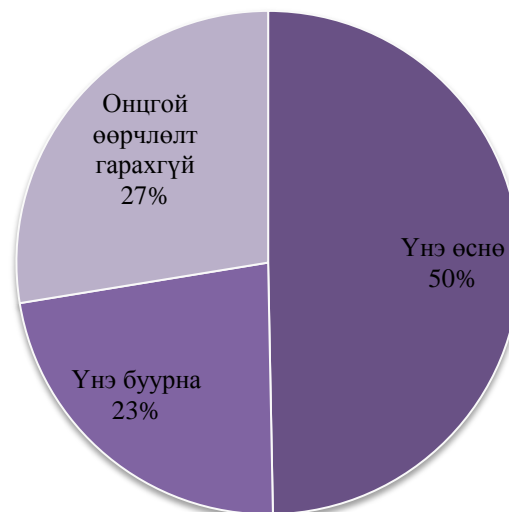

Нийт иргэдийн 14 хувь нь ирээдүйгээ сөрөгөөр харж байна.

Зураг 2 | Та өөрийн амьдралын ирээдүйн 5-н жилийг ямар байдлаар харж байна?

Зураг 3 | Танай гэр бүлийн өдөр тутмын хэрэглэдэг бараа бүтээгдэхүүний үнэ ирэх 1 жилийн хугацаанд хэрхэн өөрчлөгдөх вэ?

Нийт иргэдийн тал нь орон сууцны үнийг ирэх жилд өснө хэмээн таамаглаж байна.

Дараагийн онцлох үр бол инфляцийн хүлээлт юм. Инфляцийн сөрөг хүлээлт өмнөх улирлаас буусан үр дүнг үзүүлээ. Судалгаанд оролцсон нийт иргэдийн 50 хувь нь ирэх 1 жилийн хугацаанд инфляци өснө гэсэн хүлээлттэй байхад 23 хувь нь буурна хэмээн хүлээж байгаа ажээ. Харин үлдсэн 28 хувь нь өөрчлөлт гарахгүй болов уу хэмээн таамаглаж байна. Өмнөх улиралд өснө хэмээн хүлээж байсан хүмүүсээс 4 нэгж хувиар багасч, буурна хэмээн хүлээж байсан хүмүүс 5 нэгж хувиар өслөө.

Энэ улирлын судалгааны эцсийн онцлох үр дүн нь орон сууцны үнийн хүлээлтийн үр дүн юм.

Зураг 4 | Орон сууцны үнэ ирэх жилд хэрхэн өөрчлөгдөх вэ?

Товч танилцуулга

Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индекс (ХХИ)

Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индекс нь дэлхийн олонхи хөгжингүй орнуудад тухайн улс өөрийн иргэдийн хэрэглээндээ зарцуулж байгаа зардлын ирээдүйн хандлагыг тодорхойлох зорилгоор тооцдог өндөр ач холбогдол бүхий эдийн засгийн индикатор юм. Аливаа нэгэн улсын эдийн засгийн төлөв байдлыг тодорхойлохын тулд тэргүүлэгч буюу эдийн засгийн ирээдүйн төлөв байдлыг харуулдаг индикатор болон улс орны эдийн засгийн тухайн үеийн төлөвийг харуулдаг индикаторыг тооцож үзэх шаардлагатай болдог. ХХИ нь эдийн засгийн ирээдүйн төлөв байдлыг урьдчилан харуулдаг тэргүүлэгч индикатор бөгөөд зах зээлийн эдийн засагтай орнуудын хувьд тухайн улсын эдийн засгийн ирээдүйн хандлага нь эдийн засаг дахь хэрэглэгчдийн үйл хөдлөл, эдийн засгийн ирээдүйн төлөв байдлын талаархи хүлээлт, тэдгээрийн хэрэглээндээ зарцуулж байгаа зардлын хэмжээ зэргээс голчлон хамаардаг болсон учраас дэлхийн олон улс орон хэрэглэгчдийнхээ үйл хөдлөл, хүлээлт дээр тулгуурласан энэ индексийг тооцож, шийдвэр гаргалтандаа чухал үзүүлэлт болгон ашигласаар ирсэн байна.

ХХИ нь зөвхөн бодлого боловсруулагчид, төрийн болон төрийн бус байгууллагуудын хувьд бус бизнес эрхлэгчдийн хувьд ч ирээдүйн төлөвлөлт, шийдвэр гаргалтандаа ашиглаж болох мэдээллийн чухал эх үүсвэр болдогоороо ихээхэн ач холбогдолтой юм.

Ийм учраас дэлхийн хөгжингүй орнуудад энэ индекст ихээхэн ач холбогдол өгч, тогтмол тооцоор ирсэн. Тухайлбал, Америкийн Conference Board, Германы ZEW зэрэг байгууллагууд энэ индексийг тогтмол тооцдог бөгөөд индекс нь эдийн засгийн ирээдүйн чиг хандлагыг гайхалтай зөв харуулж чаддаг нь батлагдсан байна.

Манай улсын хувьд анх 2009 оноос эхлэн Санхүүгийн Зах Зээлийн Холбоо болон Нээлттэй Нийгэм Форум уг индексийг Улаанбаатар хотын хэмжээнд тус тусдаа тооцож байсан бөгөөд 2010 оны нэгдүгээр улирлаас дээрхи хоёр байгууллага хамтран энэхүү индексийг тооцож байна.

ХХИ-ийг Монгол улсын эдийн засгийн бүтцэд тохируулан улирал тутамд нэг удаа, нийт 1000 хүнээс санал асуулга авах замаар тооцож байна. Санал асуулгад оролцогчийг Монгол улсын нийгэм, эдийн засгийн бүтцийг төлөөлөхүйц байдлаар статистик түүврийн аргаар сонгодог. Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индексийн санал асуулга нь өөртөө Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индекс болон индикаторыг агуулдаг. Индекс нь хэрэглэгчдийн хүлээлт өмнөх үетэй харьцуулахад хэрхэн өөрчлөгдөж байгааг харуулдаг бол индикатор нь хэрэглэгчдийн эдийн засгийн талаарх ерөнхий хүлээлт эерэг эсвэл сөрөг байгаа эсэхийг харуулдагараа ач холбогдолтой юм.